

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Eiusdem visitatio. cap. 38.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

Archiepiscopo absente, satis antea faciebat; tempusque præterea supererat, quod relaxandi animi gratia consumeret; nunc tam magno numero administri, perpetua Caroli ipsius addita cura, & labore; vix, aut ne vix quidem sustinebant.

Eiusdem visitatio.
Cap. xxxiix.

Ipse quoque, cum reliquo tempore, ad vrbanas ecclesias visendas vteretur, quotannis quibus diebus vbi minus incommoda foret eius absentia, exhibat ad reliquas recognoscendas. ij dies erant, à Pentecoste, ad Adventum; si tamen ad Virginis celebritatem ecclesiæ maioris præcipuam Mediolanum recurreret, mense Septembri. reliquis anni temporibus, erat manendi causa maior, vel ex antiquis patrum decretis. nam quæ tempora sanctius colenda pijs hominibus ecclesia proponit; ijs adesse populo suo Episcopus maxime debet, ac precibus, concionibus, & exemplo salutariter eum excitare; vt Adventus, & Quadragesima est; cum adiunctis celeberrimis festis. ante Quadragesimam omni ratione populi petulantia coram est reprimenda. à Paschate, vt temporis celebritatem omittamus, synodis, & confirmationis sacramento debita opera videntur. Igitur vicinas ecclesias lustrans, celeritate, continentibus laboribus, numero comitû exiguo, magna parsimonia vtebatur, quibus rebus etiam onus hospitij leuabat: quo tamen vti commode poterat iure suo. ne quis omnino præter necessitatem esset in comitatu; tum sua quemque ad necessitatis normam præscripta: tum necessariam quoque Pontificiam suppellectilem; scriptaque ad ecclesias pertinentia, viritim distributa, suos iubebat, etiam honestos, & iuriscôsultos, in equis ferre famulorum more. plura singuli munera obibant; obeuntique Carolo varijs rebus inserviebant. hi sacramentorum loca, omnemque rationem recognoscere:

ecclesiæ sacram suppellectilem, reeta, & parietes inspicere: beneficiorum, altariumque iura, institutiones, conditiones cognoscere: si presbyteri, & clerici munera debita obirer; quæ ratio vitæ, consuetudinis, studiorum; diligenter inquirere: de christianis scholis, piarum sodalitatum exercitationibus, populi cultu inuestigare. hæc, & eiusmodi alia perficere; simul sacris faciendis in ecclesia inservire; cubiculo Caroli assistere; litteras scribere. Carolus ne puncti quidem temporis, sine labore traducti sibi veniam dabat. neque caloribus, neque vllius tempestatis habitare ratione, ecclesia recognita, statim adibat aliam. vbi que concionabatur, sacramentum Eucharistiæ præbebat; cœmeteria, ecclesias, campanas, vbi opus esset: sacrabat. peruulgata erat, quasi proverbiū quoddam, itineris suscipiendi hora, quam frequenter Carolus, in maximis caloribus eligebat; vt ea ratione temporis magis parceret; ea erat meridiana, præscriptas parsimoniam leges in victu nemini licebat, vel minima ex parte violare. Cum prompto animo, atque alacriter munera sua obibat. semper: tum hoc visitationis extra urbem libentissime, expressior ea videbatur, vt dicere solebat, Saluatoris imitatio; qui vicos, & castella, magno cum labore, salutaria docens peragrabat, tum ad urbem quibusdam temporibus, festisque reuertebatur. delectabatur etiam natura hominum simpliciore; tum fructu in primis; quem ex suis laboribus, eorum pietate, animoque ad res salutares propenso, capiebat, sane multo quam in ciuitate vberiore. neque vero non gratissimæ erant incommoda hospitia, perpetuique labores, operis, atque itineris. nullus erat tam desertus locus; nullum tam asperum montis iugum, quo is non perueniret; nulla tam remota, destitutaque ecclesia, quam non adi-

hs ad hunc
citatum
lib. xxxiix.

adiret. lato animo corpus lacte sustentabat; cum opus erat, & castaneis, in folijs cubabat; omnem ferebat inopiam; neque enim ad commoditatem in comitatu portari quidquam patiebatur, quæ postremo tamen inopia, erat eius asperitate perpetua multo minor. Ibi vero siluestres homines; quorum multi nunquam Episcopum vidissent; qui tantam in summo viro cernerent mansuetudinem, sanctitatem, patientiam; gaudebant incredibiliter; magnæque se felicitati referuatos putabant. Ut autem ad interrogandum, & consulendum pro eo ac canonica disciplina postulat, esset in visitatione paratior; concilij Tridentini canones, synodorumque suorum omnium decreta, in minuta, breuiaque pronuntiata partitus est; eaque ad certa genera redacta, composuit in libello; quem muneris huius gratia, tū alijs quoque de causis frequenter in manibus habebat.

Cœnobiorum virginum gubernatio. Cap. xxxix.

Vicario viro graui, spectatæque integritatis sacerdote, ad cœnobiorum muliebrium gubernationem, proprie vsus est. Non mediocris est occupationis, & laboris eiusmodi cura; ob præcipuam, quam in genere Carolus curauit rerum omnium conformationem: quibus de rebus plura sunt in concilijs prouincialibus varijs locis constituta; quæ quidem in vnum corpus Caroli iussu redacta, & ex latina lingua conuersa sūt; vt ipsæ virgines intelligerent huiusmodi Caroli studium magnopere valuit, vt Pontificiæ constitutiones hoc de genere variæ sancirētur; quarum magnus ad plurimorum salutem, fructus extitit. Restitutum huius generis disciplinam, decretisque ipsis expressam, longum esset explicare. sed illa præcipua fuerunt; exquisita in ijs tantummodo recipiendis, & ad solemnia vota admittendis diligentia; quæ sponte, ac ex animo, perfe-

ctiorisq; vitæ desiderio vellent. perfecta claustrorum ex omni parte custodia; vt nemo ingredi, nisi nominatim probatus, & ex causa necessaria posset, ac ne adire quidem sine scripta facultate cuiquam liceret. fenestras ad colloquutionem; rotas ad aliud immittendum, emittendumve, summa cautione factæ; quibus audire quidem, sed videre nemo posset; nisi, quemadmodum certis de causis permillum est. quæ foribus, rotæve assisterent; quæ colloquutionibus omnibus interessent, spectata fide delectæ. omnia inter virgines communia. sacramentorum frequentia: regularis, spiritualisque vitæ cognitio: diuinorum officiorum integra disciplina: ad quæ vel musica, vel alia re hominum frequentiam minime alligi volebat. Ad hæc consequenda, religiosos, probatosque ex omnibus presbyteros adhibuit; qui sacras confessiones audirent; & quæ opus esset docerent, hortarenturque. Ipse vero quotannis. nisi alias quoque necesse esset, improviso cum spectatissimis aliquot sacerdotibus singula monasteria ingrediens, omnia diligenter perferutabatur. id cum ageret, ex senioribus aliquot sæper virgines ad se iubebat, & comitari: reliquas omnes in ecclesiam suam secedere. atq; perferutandi diligentiam initio ministris exemplo suo docuit: qui sese ad omnia demittebat, vt omnia penitus inspiceret. Foris vero ad crates consistens ipse, vel per sacerdotem idoneum singillatim omnes audiebat, interrogabatque; vt res omnes, quo pacto se intus haberent, perfecte cognosceret. Quotiescumq; monasterium adibat, nisi aliud impediret, tum sanctissimam eis Eucharistiã solebat in Missa præbere; tum concionem quoque ad eas accommodatam habere. munus tradendi vestitus, professionisque recipiendæ foris in ecclesia conficiebat, vt ingres-

sus